

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. VIII. Secundum Privilegium, circa cibos vetitos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

CAPVT VI.

Favor secundus Bullæ tempore interdicti.

Possè recipere Sacramenta.

1. Nota Primò, hunc favorem intelligi cum iisdem cautionibus quas diximus c. *præced.* n. 1. puta si non dederint causam interdicti, nec per ipsos sitet interdicti remotio; & privatim, &c.

2. Nota Secundò illud (& alia Sacramenta) quod esse magnum Privilegium rectè dicit Ludovicus à Cruce de Bull. d. 1. c. 3. d. 5. n. 1. qui cum addit, licere habenti Bullam recipere Eucharistiam, & alia Sacramenta, quando placuerit, & ubi placuerit, semper est intelligendus, dummodo id fiat ianuis clausis & privatim, si sit tempus interdicti, nempe, iuxta ac requirit interdicti tempus; neque enim Bulla, & Privilegia debent in aliis non expressis interdicti legibus officere.

3. Nota Tertiò illud (*Præterquam in die Paschatis*) solum enim per hæc verba prohibetur receptio EVCHARISTIÆ, quæ ex obligatione in propria Parochia præstari debet, imò, quia Bulla hanc solum obligationem communicandi in Parochia, ad satisfaciendum præcepto, excipit, colligunt Doctores, esse valde probabile, etiam ipso die Paschatis, hoc privilegio te uti posse, modo ante, vel postea Parochiæ satisfacias. In aliis ergo diebus poterit quis cum Bulla recipere EVCHARISTIAM à quocunque Sacerdote; ut tenet Valq. quem cum aliis sequitur Diana mox citandus, licet neget Suar, aliique apud eundem Dian. p. 1. r. 1. r. 20.

CLAUSULA VII.

Item conceditur mortuorum corpora (nisi forte vinculo excommunicationis immodatè decesserint) cum moderata funerali pompa sepeliri.

CAPVT VII.

Favor tertius Bullæ tempore interdicti.

Possè Ecclesiasticè sepeliri.

1. Nota, hoc privilegium dari omnibus, qui recipiunt Bullam, id enim clarè habet eius tenor, & quidem si non dederint causam interdicti, vel per ipsos non steterit, &c.

2. Nota Secundò, hoc privilegium esse magni faciendum; nam per iura antiqua solis Clericis conceditur, possè eos sepeliri in cimiterios & de iure noviore per c. *Alma Mater*, etiam in Ecclesia. At Laicis nullus quoad sepulturam, conceditur favor, nisi fortè in aliquibus festivis diebus Paschatis Resurrectionis, &c., vel pro non denunciatis nominatim, ut fuscè agitur in Tractatu de interdicto. His ergo Laicis, & pari modo omnibus Christi Fidelibus Bullam habentibus conceditur, ut possint in interdicto generali locali Ecclesiasticè, sed cum moderata pompa, sepeliri.

3. Si autem quæras, quænam sit hæc moderatio, respondeo esse illam, (ut habet Corduba apud Ludovicum à Cruce loc. cit. d. 7. num. 2. qua cum cantu, & tribus Campanarum clamoribus cadaver deferatur, & sepeliatur, apertis ianuis Ecclesiæ, sed sine Missa, Addit idem Author, in quodam Commentario Bullæ declarari per Pompan moderatam intelligi modicam pompæ, & solemnitatis, quæ alias fieret iuxta qualitatem defuncti. Verum Ludovicus à Cruce loc. cit. concedit, standum esse consuetudini Patriæ, vel dispensationi Ordinarij, vel si hoc desit, Parochi.

Monitio pro oratione fundenda in n. q. prædictorum favorum.

4. Quoties uteris Bullæ favore celebrandi in privato Oratorio, vel celebrandi ante horam, Quoties idem facis tempore interdicti: Quoties Missam celebras, vel celebrare facis ante, vel post horam debitam cum concessione dicta commissarij: Quoties divinis assistis eodem interdicti tempore, Quoties aliquas præces Deo pro Unione Principum Christianorum contra infideles, eorumque contra eisdem infideles victoria porrigere teneris. Sufficere autem unum Pater, & Ave, & eius omissionem non esse nisi venialem dictum est, in *Opusculo Sacri Missæ*, l. 1. c. 4. §. 4. n. 41.

Idem dic, quoties Eucharistiam sumis, modo dicto superius, & quoties Ecclesiasticè aliquem ex vi Bullæ tempore interdicti sepelis, nam in Bulla originali, quam toties citavimus, quamque habes apud Ludovicum à Cruce initio suæ expositionis hæc monitio de oratione fundenda, ponitur immediatè post illos prædictos favores, unde pro omnibus requiri videtur.

CLAUSULA VIII.

Item, ut durante dicto anno, intra ipsa Regis Hispaniæ Regna (intellige, ubi promulgatur Bulla) & non extra carnis de consilio utriusque Medici temporibus ieiuniorum totius anni, etiam Quadragesimalium, vesci, ac pro eorum libitu, ovis, & lacticiis: Itaque qui carnes comederint, servata in ceteris Ieiunij Ecclesiastici forma dicto Ieiunio satis fecisse censentur.

Excipiuntur ab Indulto vescendi ovis, & lacticiis, quoad Quadragesimalia Ieiunia tantum, Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, Episcopi, & alij Superiores, vel inferiores Prelati, & qualibet Persona Regularis, & ex Secularibus illi, qui in Presbyteratus Ordine constituti sunt, nisi fuerint Sexagenarii.

Hactenus clausula Indultum quoad inde conceditur Prelatis, ac Sacerdotibus Secularibus vescendi lacticiis Urbani VIII. ponemus, & exponemus non multo post in fine eius capituli §. 5.

CAPVT VIII.

Secundum Privilegium circa cibos vetitos.

Hoc Privilegium tum quoad carnes, tum quoad lacticiis, non posse nos uti extra Regnum, seu Regna ubi non promulgatur Bulla, supra indicavimus, & nunc confirmamus suo in loco, quia nimis id clarè apparet in bullæ tenore, Quare, si tu habens bullam Panormi, eas Neapolim, ibi hoc Privilegio vescendi prohibitis frui non potes, potes autem, si eas in quamlibet Siciliæ Civitatem, ut etiam si ad Hispaniam aliasque Regna, in quibus bullæ promulgatio conceditur.

§. I. Possè carnis vesci de consilio utriusque Medici.

1. VThoc Privilegio fruamur, requiritur consilium utriusque Medici. Circa quod dubitabis, quid emolumenti affert hoc Privilegium? Nam, vel certus sum, me ob infirmitatem gravem posse comedere carnes, & tunc licitè possum illis vesci sine ullius consilio: Quod si sum incertus, & Medicus solus corporalis declarat, me carnibus indigere etiam possum liberè, ut ex se patet: Vel sum certus, vel certus reddor à Medico me non indigere carnibus, & tunc nullo modo licitè illis vesci possum: vel denique sum in dubio, & dubius est medicus de mea indigentia; & nunc probabile putant nonnulli, ut l. 1. in Dec. c. 3. §. 7. I. Ieiun. nos diximus, me posse

posse iis vesci, ne scilicet in periculum certum gravis morbi dilabar; quo periculo stante, (ut quando est dubia mea indigentia, semper stat) certe non obligor (aiunt hi) ad abstinendum à carnibus. Quid ergo emolumentum affert bulla?

2. Respondeo, duo emolumenta affert. Primum, quia est alia sententia, & quidem communior, docens, in prædicto dubio esse obediendum præcepto: præceptum enim abstinendi à carnibus die vetito, est certum; exceptio autem, ut supponis, est dubia; unde prævalere debet certitudo præcepti: Ideo Pontifex sequentibus hanc communior sententiam, imò etiam sequentibus primam, ne scrupulorum sit locus, concedit per bullam ejusmodi comestionem.

Secundum, quia (ut habet bullæ tenor) quæ data est à Pio Quinto, quæque refertur à Lud. à Cruce de Bull. d. 1. c. 5. d. 10. concedit Summus Pontifex, ut qui in reliquis servat formam Iejunii (intellige si semel tantum comedat ad satietatem, &c.) censetur implere præceptum, & sic consequatur Iejunii meritum, quod certe est ingnum privilegium. Meritum autem dixit improprio, & vulgari modo loquendi, significare volens prædictos consequi eam satisfactionem ex dispensatione Theauri Ecclesiæ per Summum Pontificem, quam consequeretur, si sine carnibus jejunarent. Id quod Pontifex in clausula hac, quam præ manibus habemus, verbis magis propriis, & manifestis habet, ibi (ut jejuniis satisfecisse censentur.)

3. Dubitabis secundò, quid intelligatur nomine utriusque Medici.

Respondeo, Quoad primum, intelligi quemlibet Confessarium, etiam si non sit tutus, quia etiam is Medicus spiritualis est, & quia in foro conscientie omnes Confessarii reputantur ut unus quid. Ita Gallegus, c. 6. dub. 45. addens, satis esse, si id consilium detur extra confessionem, non enim bulla confessionem actualem requirit. Imò idem & Bardi p. 2. r. 3. c. 1. sect. 2. docent satis esse quemlibet Sacerdotem, quamvis non approbatum à ordinario ad confessiones suscipiendas, quia etiam hic potest absolvere à venialibus, & absolute dici potest Confessarius, quicquid in oppositum dicat Mendo in app. d. 2. c. 8.

4. Quoad secundum. Difficultas est. Vtrum, sicuti certum est doctorem in Medicina sufficientem esse, ita quemlibet, nec doctorem, nec scientiam Medicinæ profitentem, sed hominem, vel etiam mulierem in medicando ægroti expertam?

Respondeo, sufficere, quia nomine Medici non intelligitur ad literam, qui doctoratus laurea est insignitus. Nam, si est Doctor, sed tamen mihi constaret esse inexpertum, non sufficeret; esset enim directè contra mentem Pontificis; intelligitur ergo, qui est peritus; unde rectè de hac re sic dixit Henr. l. 6. c. 23. Si modo medicus, aut expertus vir explicet subesse causam.

5. Dubitabis Tertio. Cum Prælati omnes, ut etiam omnes Regulares, & Sacerdotes omnes, etiam Sæculares, nisi sint Sorogenarii excipiantur, per Bullam Cruciatæ ab usu Privilegii vescendi lacticiis diebus vetitis, ut mox dicemus latius, possuntne ii uti hoc privilegio comedendi carnes ex consilio utriusque Medici?

Respondeo, posse quia in Summario Latino Bullæ allato à Ludov. à Cruce toties citato & in Summario vulgari tum Hispanico, tum Italico, quod traditur summentibus bullam, non est illa exceptio in privilegio comedendi carnes, adest vero solum in privilegio edendi, lacticia. Non placet ergo Mendo d. 18. c. 3. n. 23. nobis contrarius.

6. Dices, at Trullench. lib. 1. §. 4. dub. 2. licet nobis favens, affert tamen verba Bullæ Latine, ubi videntur excludi prædictæ personæ etiam ab usu privilegii circa carnes.

Respondeo, Vidit hunc loquendi modum Bullæ Latine Bardi p. 2. r. 3. c. 1. sect. 3. illumque timuit, unde optat

majorem explicationem à commissario generali, in quo residet potestas translalandi ita dicam, & declarandi Bullam.

7. Ego commissarii generalis majorem explicationem optare non possum, quæ enim major declaratio quam illa, quæ habetur in dicto Summario Latino, & in Translatione Hispanica, & in Italica, quod Summus Pontifex delibuit datur à distributore bullarum; & quod cum magna consideratione, commissario complacuit fuisse restrictio quoad carnes contra Prælatos, Religiososque & Sacerdotes.

8. Quod si quis dubitet: An commissarius ejusmodi extensionem facere poterit, dubium vincit ex alio tenore annorum, quo distribuitur Fidelibus prædictum Summarium; id quod, vel ostendit, commissarium hac potestate non caruisse ex tenore concessionis bullæ, vel ex alio Pontificis novo rescripto, vel saltem tam acquisivisse ex tot annorum consuetudine præscriptam.

9. Dubitabis quardò an hoc Privilegium valeat tam modo pro diebus jejuniorum (ut loquitur bulla Latina) verum etiam pro diebus totius anni, quando non est jejuniis, nempe pro diebus feriæ sextæ, & sabbati, ut habet bulla Italica.

Respondeo, etiam pro diebus totius anni dictis propter rationem modo ductam à potestate commissarii potentis bullam declarare, qui signate id in bulla Latina declarare proficetur. Adde illud bullæ Latine (pro diebus jejuniorum), legitime posse extendi ad dies feriæ sextæ & sabbati, quia à factis Canonibus hi dies vocantur etiam dies jejunii, licet non tam rigorosi, ut sunt quadragesimales, Bardi loc. cit. sect. 1. id probat ex illa regula juris in 6. Cui licet, quod est plus licet, unquam quod est minus. Verum quia hæc regula plures patitur limitationes, ut videre est apud Sanchez, lib. 8. meritis disputat. 1. n. 32. ideo nostræ rationes videntur esse expeditiores.

10. Dubitabis quintò. An dispensatus ad carnes, pro dicto, per bullam, possit pluries in eodem die carnes comedere?

Respondeo, esse valde probabile posse, nisi à dispensante restringatur ad aliquas vias tantum: Id quod cum universaliter l. 4. in dec. c. 5. §. 1. n. 2. dixerimus, aliquid ad rem addiderim, eadem hic cum modestia repetere non oportet: Memineris tamen hunc dispensatum per Bullam meritum jejunii habiturum, ut dixi n. 2. si solum tantum comederit; formam nimirum jejunii in cæteris observans.

§. II. Posse temporibus jejuniorum totius anni etiam Quadragesimalium vesci lacticiis.

1. PRO tribus temporibus datur privilegium comedendi lacticia. Primum, pro feriis sextis, & sabbatis cujuscunque Hebdomadæ. Secundò, pro Vigiliis & quatuor temporibus. Tertio, pro Quadragesima.

Et quidem pro Quadragesima hoc clare est privilegium, quia tunc sine Bulla esset à lacticiis abstinendum. In cæteris autem diebus anni est etiam privilegium, nimirum pro locis illis, ubi est legitima consuetudo non comedendi tunc lacticia: Imò etiam in aliis locis, ubi est consuetudo tunc comedendi lacticia, est privilegium, nam per illud sedantur saltem conscientie timoratorum.

2. Iam verò dubitabis primò. An qui habet bullam, possit vesci lacticiis in jejuniis ex voto, ex penitentia Sacramentali, & ex Iubilæo.

3. Antequam respondeam, recolo, si vejunare debeas ex voto, si ve ex penitentia data à confessorio, si ve ad lucrandum Iubilæum, recole inquam, esse opinionem probabilem, te tunc posse jejunare comedendo lacticia, nisi tamen vel expressè, vel ex circumstantiis colligatur.

gatur, votum, & penitentiam, & conditionem jejunii in Jubilæo fuisse, etiam de abstinentia à lacticiis, ut lib. 3. in Decal. c. 1 §. 6. n. 11. de voto, ibidem lib. 4. c. 9 §. 1. n. 25. de penit. lib. 4. me dictum est. Cujus probabilitatis ratio principalior est, quia ratio jejunii Ecclesiastici stat cum lacticiis, quare nisi aliud expressum in prædictis fuerit, satis jejunium exhibebitur, etiam cum lacticiis; quia jam sic ponitur id, quod absolute jejunium Ecclesiasticum est.

Respondeo nunc ad dubitationem, affirmative. Nam si est probabile, ut etiam habet Bardi de Bull. p. 2. tr. 3. c. 2. sect. 10. te satisfacere illis sine bulla, multo magis cum illa, si tamen aliud expressum non fuit ut dictum est, nam tunc ad illam non se extendit bulla, quæ solum dispensat in jure communi.

4. Dubitabis secundò. Minor viginti uno anno qui non jejunat in die v.g. Quadragesimæ, potestne tunc lacticia cum bulla comedere. Idem queritur de aliis non obligatis ad jejunium.

Respondeo posse; quia privilegium hoc, quo ad lacticia, est absolute concessum, & quidem ad libitum, nec restrictum ad conditionem jejunandi.

§. III. Ovis, & Lacticiis.

1. Quid veniat lacticiorum nomine, quid ovorum lib. 4. Decal. c. 5. §. 1. à n. 19. dixi ut item ibidem à n. 14. dixi non intelligi sanguinem, medullam, laridum, assuntiam, pinguedinem quamcumque licet probabiliter in nostro Sicilia Regno intelligatur sagimen ex sue, quod est laridum suis liquefactum.

2. Sed hic dubitabis Primò, quid de sanguine, liquefacto ex adipe aliorum animalium, Gallinarum, Anserum Cervorum.

Respondeo, non intelligi, saltem in nostris regionibus, nomine lacticiorum. Ratio est, quia fundamentum, unde loco citato, diximus, probabile esse, intelligi sagimen porcinum, est quia in nostris regionibus illud communi hominum existimatione connumeratur inter lacticia. At non video, sagimen aliorum animalium, cum rarum sit, ita connumerari. Quare licet physice eadem sit ratio de hoc atque de fuillo, non est tamen moraliter, & ita sustinet Bardi p. 2. tract. 3. c. 3. num. 15 & 16. contra Layman & Pasqualigum, quos ipse citat, qui pro nostris Regionibus contrarii non essent nostre sententia.

3. Dubitabis secundò de Ovis quæ vocamus, & certè sunt non ova.

Respondeo. Dixi ibidem, enumerari inter lacticia, non vero racemum, unde ea pendent, quia illa sunt eadem substantia ac ova, id est ipsissima Caro. Pater Bardi refugit numerare inter lacticia ovicula illa instar acini quæ dicto racemo sunt affixa, quia adhuc, inquit, retinent naturam sanguinis, & non sunt in substantiam ovi conversa. Sed profecto sapor, color, alique omnia ostendunt ea non esse sanguinem, sed jam conereta, in substantiam ovi.

§. IV. Excipiuntur Patriarcha, &c. ab indulto lacticiorum.

1. In jejunis Quadragesimalibus vesci lacticiis, non possunt cum Bulla hac communi quam nunc explicamus (nam cum alia §. 5. dicemus) Primò Prælati. Secundò, quævis Persona Regularis. Tertiò, omnes Presbyteri sæculares, excipe nisi prædicti fuerint Sexagenarii.

2. Dictum est autem (Quadragesimalibus) nam certè possum in sextis feriis, & in jejunis Vigilium, & Quatuor Temporum quæ non incidunt in Quadragesimam. Ratio est, quia bulla solum Quadragesimæ jejunia excipit.

3. Dictum item est (in jejunis) nam de Dominicis

Quadragesimæ, quando non jejunatur, dicam mox n. 14. Verum discurremus de tribus prædictis classibus personarum separatim.

Omnes Prælati.

4. Hi sunt primò Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi Episcopi: Secundò alii Prælati inferiores, ut Abbates, Generales Religionum, Provinciales, Superiores, locales Ordinarii, hi enim omnes sunt Prælati, id est habentes jurisdictionem ordinariam, etiamque spiritualem.

Inter Episcopos, (sub quo nomine intellige in posterum omnes primi generis) & inter Prælatos inferiores, est unum discrimen: nam hi inferiores renunciata prælatura vel finito ejus tempore, cum non sint amplius Prælati, nec aliquid ejus Dignitatis habeant, ut supponimus non excluduntur tunc, ab hoc indulto, nisi sint Religiosi. At Episcopi renuncianti Episcopatu, quia semper remanent in dignitate Episcopali, semper excluduntur.

5. Dubitabis potè hinc primo. Episcopus solus electus, sed nondum confirmatus à Pontifice, excluditurne?

Respondeo. Non excluditur: quia nondum verè est Episcopus.

6. Quod si sit confirmatus, sed nondum consecratus?

Respondeo. Excluditur: quia verè tunc acquisivit potestatem Episcopalem exercendi jurisdictionem temporalem, & spiritualem. Unde potest censuras ferre, approbare Confessarios, Indulgentias concedere, &c.

Dico (potest) nam ceterum, ut actu exerceat, debet accepisse possessionem Episcopatus, quod rectè notat Azor. p. 2. lib. 3. quæst. 9. ex cap. Injuncta, de elect. in extrav. commun.

7. Dubitabis secundò. Cardinales excluduntur ab hoc indulto vescendi lacticiis, si fortè legitime bullam sumant?

Respondeo. Non excluduntur, si solum sunt Cardinales, quia hi in exclusione non nominantur. At, si sint, vel Episcopi, vel Religiosi, sanè excluduntur, non ratione Cardinalatus, sed ratione prælaturæ, vel professionis regularis. Ita Galleg. Claus. 7. d. 54.

Quævis Persona Regularis.

8. Hoc est, omnes, qui professionem religiosam emisserunt per sua vota: Hinc excluduntur ab hoc Indulto Religiosi, etiam Laici, etiam moniales, etiam conversæ, etiam Scholares ex votis biennii Societatis Jesu, quia omnes sunt verè Religiosi.

Contra non excluduntur Novitii, vel Tertiariæ (Machæ di Casa) nec Tertiarii, nec puri Heremiti, nec Scholares Societatis, si fuerint legitime dimissi, quia omnes hi non sunt verè Religiosi, ut notat Trullench. l. 1. §. 4. dub. 5. alique.

9. Inquires de Religiosis Ordinum militarium: Respondeo. Hi includuntur à bulla, quoad hoc privilegium vescendi lacticiis, nam non solum Equites S. Jacobi, Alcantaræ, Calatravæ, alique similes, de quibus est controversia, an sint Religiosi, verum etiam equites Hierosolymitani, quos Melitenses appellamus, hoc privilegium vescendi lacticiis participant, si bullam legitime sumant, ut patet in Summario Bullæ vulgari, quod Fidelibus distribuitur.

10. Subinquires, Sacerdotes horum Ordinum Militarium includuntur in hoc privilegio. Ratio dubitandi est, quia Pontifex paulo post excludit ab hoc privilegio omnes Sacerdotes, unde videtur excludere, etiam hos Sacerdotes militares; & ex alia parte idem Pontifex includit in hoc privilegio omnes militares; at hi, quamvis Sacerdotes ex Ordine Militari sunt,

Respondeo

Respondeo. Certant in hac re Bardi, & Mendo, locis citatis, & Bardi quidem illos excludit, quia sunt Sacerdotes; Mendo autem includit, quia sunt Militares, componamus nos breviter licet, affirmando utramque sententiam esse probabilem, quia utraque expositio probabiliter cadit in verba Pontificis.

11. Subinquires iterum, Regulares Ordinum Militarium possuntne uti hoc eodem privilegio. Respondeo; posse, docet Mendo, afferens Basilium, & Alphonsum testantem, talem esse praxim. Ratio est, quia Pontifex includit in hoc privilegio omnes, qui sunt ordinis Militaris. Ita etiam tenet Galleg. *Class. 6. dub. 8.* atque hanc doctrinam praticari in Conventu S. Mariæ del Monte Ordinis Militaris S. Ioannis in Dicecesi Tolctana.

12. Subinquires tertio, Quid, si quis ex ordine Militari sit Episcopus. Respondeo, Vti non posse hoc privilegio, tandem concludit Mendo *d. 18. c. 3.* & colligitur ex his quæ dicemus §. 5. ex eo, nimirum, quod prævalet Dignitas Episcopalis. Id tamen cum sit raræ praxis, vide apud citatum Mendo.

Omnes Presbyteri Saculares.

13. Presbyteri (inquit) quare non excluduntur ab hoc indulto, Clerici minores, Subdiaconi, Diaconi, qui non sunt religiosi.

14. Porro quia in tenore bullæ dicitur (in jejuniis Quadragesimalibus) ideo, tum de dictis Presbyteris, tum de Prælati, regularibusque supradictis dubitabis, an in diebus quadragesimæ, in quibus non jejunatur, hoc est in Dominicis, possint hi cum bulla licite, & ipsi frui lacticiiniis?

Respondeo, concedit Mendo, non solum cum bulla sed etiam sine illa, prædictos, immo Fideles omnes posse uti lacticiiniis in Dominicis prædictis. Quod posterius dictum, hoc est sine bulla, quam fallum sit, ostendit Dian. *p. 10. tr. 11. Resol. 46.* præsertim ex eo, quod Sacra Congregatio Sancti Officii, & Congregatio Iudicis Romæ mandavit ut hæc opinio deleteretur à quodam libro.

15. At quoad prius dictum, id est cum bulla, puto, illud esse probabile, hoc est cum bulla posse prædictos omnes diebus Dominicis quadragesimæ veluti lacticiiniis. Ita sustinet Trullench. Ludovicus à Cruce, Galleg. Villalobos, Diana, & Bardi *p. 2. tract. 3. cap. 2. sect. 7.* eos, aliosque citans. Puto tamen esse aliquo modo etiam probabile, non posse, ut tenet Henric. Rodriguez, alique apud eundem.

16. Ratio prioris probabilitatis est quia, bulla latina Gregorii XIII. expresse dicit, posse comedi lacticiinia cum bulla in omnibus temporibus & jejuniis extra quadragesimæ jejunia tantum. Subsumo, sed dominicæ non sunt jejunia quadragesimalia, tunc enim non jejunatur, ergo, &c.

17. Ratio posterioris est, quia in bulla vulgari translata ex Latino dicitur, prædictos non posse cum bulla comedere lacticiinia, quoad dies Quadragesimæ: subsumo: Sed dominicæ prædictæ licet non sint jejunia id est non sint dies, in quibus jejunatur, sunt tamen dies Quadragesimæ. Ergo, &c.

18. Hujc autem rationi respondere potest prior sententia, afferens, magis standum esse Latine bullæ originali, quam vulgari in hoc casu, ubi non est declaratio, sed dispositio pertinet ad substantiam concessionis excedens potestatem Commissarii, quare vulgaris est explicanda juxta sensum Latine atque adeo per dies quadragesimæ intellexisse Commissarium solos dies jejuniorum, qui sunt in quadragesima, non vero dies dominicos, & quidem merito: nam dies dominici sunt ultra dies quadragesima, qui dies proprie sunt quadragesima.

Nisi Sexagenarii sint. Vbi de Pueris aliosque non obligatis ad jejunium Ecclesiasticum.

19. Prædicti, Episcopi, Regulares, Presbyteri, & Sacerdotes, si sint Sexagenarii, possunt lacticiiniis frui cum bulla. Sed inquires primo, quinam sint Sexagenarii? qui jam attigerunt sexagesimum annum, necdum complerunt, an, qui jam complerunt? Breviter annos sexagimus ad hunc effectum, debetne esse completus, an tantum est incompletus?

Respondeo, Ego quavis sciam ex Doctoribus citatis aliquos requirere completum, aliquos esse incompleto, puto tamen cum his posterioribus, satis esse receptum, atque adeo sufficere, si quis attigerit sexagesimum. Non me movent rationes, quæ afferuntur à prædictis. Respondere enim illis facile quis potest, sed ipsi verba Pontificis, non enim Pontifex in nostra bulla dicitur illo modo loquendi (Concedo hoc Privilegium illis Sexagenariis annos habent) qui modus loquendi vane utramque partem explicari posset, sed dicit Concedo hoc Privilegium illis, qui sunt Sexagenarii. At, qui attigerit sexaginta annos, licet non compleverit, dicitur, & est Sexagenarius, ut etiam pari modo dicuntur octogentarii, centenarii etiam ii, qui octoginta, centum attigerunt. Sexagenarius enim proprie, & Latine dicitur ille, qui agit sexaginta annos, non vero qui jam egit, illique complevit. Hæc est mea ratio. Adde, credibile vult esse Pontificem voluisse indulgere prædictis, atque hoc Privilegium concedere, quando ex recepta jam consuetudine non obligantur amplius ad jejunium Ecclesiasticum: Sed jam uterque Sanch. & alii multi apud Leonard. de Prac. Eccl. *tr. 5. d. 8. g. 17.* ex probabilissima opinione sunt illi, qui solum attigerunt sexagesimum. Ergo, &c.

20. Inquires secundo, qui non obligantur ad jejunium, quales sunt pueri, puellæque usque ad viginti primum annum completum, & Pauperes mendici qui non habent cibum sufficientem, quo satisfactionem facere possint, ut etiam artifices, qui artibus laborantibus vacant, possuntne iis diebus, quibus non jejunant, comedere legitime lacticiinia cum bulla.

Respondeo. Posse. Id quod supra §. 2. n. 4. universalius dixisse meminemini. Ratio autem est eadem ibi, quia bulla absolute id concedit, & non sub conditione jejunandi.

21. Subinquires per hanc occasionem, Pueri, qui nondum septimum attigerunt annum, indigentne bulla ad comedenda lacticiinia?

Respondeo. Certum est non indigere, etiam ad comedendas carnes, si non sint rationis capaces, live ante, live post septennium, quia pueri rationis imbecilles, non est subditus legibus, vel ab ipsis exculatur: Certum est item, indigere post septennium, si sint rationis capaces, quia jam sunt subditi legibus, ut à nobis dictum est, in Opus. de comm. *c. 4. §. 2. d. n. 7.*

Quæstio igitur solum superest de raro casu quo puer ante septennium sit certo rationis capax. de quo dico, cum multis, ap. Io. Sanch. *d. 52. n. 31.* & Palg. de *jejun. d. c. 50. n. 2. §. 5.* esse probabile, non posse sine bulla uti lacticiiniis, & item esse probabile, posse. Ratio quod non possit est, quia omnis, qui ratione utitur, subiectus legibus. Quod vero possit, est, quia Ecclesia, nisi quid amplius explicet, solum dirigere præsumitur suas leges ad eos qui communiter sunt in ætate, in qua solet esse plena discretio, id est post septennium, non vero pro eadem raro & per accidens ante septennium.

22. Quid si dubium sit, an usu rationis puer possit ante septennium, ante septennium, ante septennium, ne illum obliges ad prædicta Præcepta Ecclesiastica custodienda, quia possit tunc ætas Infantilis, quæ libera est, vel excusatur à præceptum legamine, ac propterea non est à superveniente dubio liganda. At in septennio, vel post septennium illum obligat, quia tunc est communiter contingentibus præsumitur, ratione uti, ita

universaliſter Caſtr. r. 1. d. 1. de leg. p. 2. §. 3. n. 3. Quæ ſententia cum certe ſit ſaltem, tutior eſt à nobis amplectenda, quam etiam docet in ſimili Sanch. l. 6. Sum. c. 1. §. 6. n. 7.

§. V. De Privilegio edendi lacticiſia conſeſſo ab Urbano VIII. aliquibus ex prædictis exceptis.

1. Urbanus VIII. Episcopis, & Presbyteris ſecularibus, qui ſunt excluſi ab indulto lacticiſiorum per bullam communem illud conſeſſit iſdem (non vero Religioſis) in hunc tenorem.

Venerabilibus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis inferioribus Prelatis, nec non Presbyteris ſecularibus dumtaxat, ut Quadrageſimali tempore (hebdomada tamen maiore excepta) ovis ſimiliter ac lacticiſiis pro eorum libitu, uti, & veſci indulgemus data elemoſyna per commiſſarium generalem taxanda.

2. Porro circa hanc Bullam (quam vocare ſolemus Bullam parvam, vel Bullam lacticiſiorum) multa eſſent inquirenda, ſed quia hæc eſt extenſio Bullæ Cruciatæ, ea, quæ ſuperius diximus, hic etiam dicta eſſe conſendum eſt. Solum igitur alia ipſius propria ſunt hic proferenda. Quare.

3. Inquires primo. Quanta elemoſyna eroganda eſt pro hac bulla?

Reſpondeo. Commiſſarius generalis ſequentem taxam conſtituit. Memineris autem, Realem eſſe unum tarenum monetæ Siculæ grana quatuor, & ejuſdem grani partem quartam.

Pro Episcopis &c. & Abbatibus Reales 24. Pro dignitatibus Canonicalibus Eccleſiarum Cathedralium, vel collegiarum Reales 8.

Pro illis, qui gaudent portionibus, vel portionum medietatibus, & pro beneficiariis curam habentibus animarum, vel non habentibus, quorum redditus annuus ſit ſecutorum trecentorum Reales ſex.

Pro habentibus beneficium, Capellaniam, vel Portionem, quorum redditus annuus non minus ſit, quam ſecutorum trecentorum, Reales quatuor.

Pro Clericis, & Presbyteris ſecularibus Reales duos.

4. Inquires ſecundo. Virtute huius bullæ, quam quis hic recipit, utine poteſt lacticiſia extra regnum &c.

Reſpondeo, cum Galleg. clauſ. 6. d. 53. nequaquam, nam hæc bulla cum ſit extenſio prioris, ſeu communis bullæ intelligitur cum eadem limitatione, qua illa eſt.

5. Inquires Tertio. Quando hic excipitur hebdomada maior, excipitur etiam Dominica Palmarum?

Reſpondeo. Excipitur. Unde, ex vi huius parvæ bullæ non poſſunt prædicti lacticiſia veſci ea Dominica. Nam cum qualibet Hebdomada, conſiſter ſeptem diebus, manifeſtum eſt, Dominicam includi in Hebdomada. Dixi (ex vi huius parvæ bullæ) nam quia probabile eſt, cum bulla communi licite poſſe comedi lacticiſia à prædictis perſonis exceptis in Dominicis Quadrageſimæ, ut ſupra diximus §. 4. n. 15. Ideo qui ex dictis perſonis illam communem habet, poterit ut vult Gall. l. c. d. 55. Trull. in App. n. 12. ex vi illius bullæ ea comedere in dicta Dominica Palmarum.

6. Inquires Quarto. De quorum bonorum redditu intelligitur quando juxta Bonorum annuorum, ſit mentio?

Reſpondeo. Bonorum Eccleſiaſticorum, hoc eſt Bonorum quæ quis habet ab Eccleſia, ſeu ratione beneficii Eccleſiaſtici, deductis operibus, quæ forte ſint in illo beneficio. Quare ſi quis habeat bona patrimonialia, vel propria induſtria conſequuta quantunvis pingua, ſi tamen id quod habet ratione beneficii, portionis, penſionis &c. non accedat ad redditum annuum in prædicta taxa definitum eam majorem elemoſynam dare pro hac parva bulla non obligabitur. Ita Gal. ib. d. 56. Trull. ibid. n. 13.

7. Inquires Quinto. Si Episcopi, Abbates, ut item dignitates Canonicales, pro quibus non ſit mentio quan-

Pars III.

titatis bonorum Eccleſiaſticorum pauca habeant, hæc eſt habeant bona Eccleſiaſtica non pertingentia ad annuum redditum ſecutorum trecentorum, obligantur taxam 24. vel 8. Realem contribuere pro hac bulla?

Reſpondeo, cum Trull. in expoſit. huius bull. parvæ n. 14. Obligantur, quia dum commiſſarius taxavit elemoſynam pro his, non reſpexit ad redditus, ſed ſolum ad dignitatem. Addit. Gall. clauſ. 6. d. 57. hos obligari ad prædictam taxam, etiam ſi nihil habeant.

8. Inquires ſexto. Coadjutor v.g. Canonici, vel cuiuſcumque beneficiarii veniunt nomine Canonici, vel beneficiarii, ita ut debeant dare elemoſynam conſtitutam pro illis, quorum eſt Coadjutor.

Reſpondeo Nequaquam, quia Coadjutor non eſt vere Canonici, vel beneficiarii, habet enim ſolum jus ad rem non in re, ut notat. Trull. l. c. n. ult. lege id latius apud Gal. ib. d. 58. qui id confirmat ex Suario docente, Coadjutorem, vivente proprietario, non eſſe Canonicum, ſicut habeat locum in ſtallo, & vocem in capitulo abſente proprietario.

9. Inquires ſeptimo. An qui vult frui indulto huius bullæ lacticiſiorum, debeat etiam ſumere bullam communem.

Reſpondeo nequaquam; cum Bardi. p. 2. tr. 3. c. 2. §. 8. n. 131. quia id non requirit tenor bullæ: & merito, hæc enim non dependet neceſſario ab illa communi, ſed eſt nova declaratione, ſeu potius nova extenſio, novumque privilegium.

10. Inquires Octavo. Prælati ſuperiores, v.g. Episcopi, ſi fuerint aſſumpti ad Episcopatum ex Religione, gaudent Privilegio lacticiſiorum huius parvæ bullæ? Ratio dubitandi eſt, quia ejuſmodi Episcopus, quæ Episcopus eſt, videtur gaudere hoc Privilegio, at, quæ Religioſus non videtur; quæ igitur qualitas ex his prævalebit?

Reſpondeo, cum Trull. l. c. n. 9. prævalere qualitatem Episcopatus, atque adeo frui hac bulla poſſe, quia dignus debet ad ſe trahere minus dignum. Confirmatur: quia licet, qui aſſumptus eſt ad Episcopatum à ſtatu religioſo ſecum ferat Vota Paupertatis, Caſtitalis, & obediencie, quæ ſunt de eſſentia ſtatus regularis, tamen non fert obligationes ad cæteras obſervantias regulares, quia illæ ſunt pro ſtatu, quo vivunt in religione, ut ſignate non ferre has obligationes, & abſtinentias regulæ docet Sanch. l. 6. Sum. c. 6. n. 15. Imo etiam ſi religioſi S. Franciſci de Palma habeant pro voto abſtinentiam à carnibus, & Lacticiſiis, qui tamen ex illis aſſumuntur ad Episcopatum, ut etiam ſi quis ex iſdem ejiciatur à religione per legitimam ejectionem, illo voto non obſtringuntur, quia illud votum tamen ſit de eſſentia huius Religionis eſt tamen ſolum pro ſtatu, quo ibi vivunt. Ita diſcurrit Bardi l. c. f. 10. n. 132. Quoniam igitur Episcopus, qui extra religionem vivit non tenetur ex vi Religionis, abſtinere ab illis cibis, à quibus debent abſtinere in religione, & conſequenter bulla hæc parva ei prodiſſe poterit &c.

11. Cardinalis autem non Episcopus, qui ſit bresbiter à religione ad Cardinalatum aſſumptus, non poterit hac Lacticiſiæ bulla gaudere, quia ex una parte de religioſo nulla ſit conſeſſio in hac bulla; & ex alia nulla in eadem ſit conſeſſio mere dignitati Cardinalatus, ut patet ex tenore bullæ. Quod ſi ejuſmodi Cardinalis ſit Episcopus, tunc non mirum, poſſe gaudere, quia cuiuſcumque Episcopo hæc parva bulla conceditur.

12. Denique Episcopi, ſive regulares, ſive ſeculares ſi ſint mere Titulares, quia ſcilicet renuntiaverunt iurisdictioni Episcopali, gaudere poſſunt hoc indulto, quia adhuc retinent dignitatem Episcopalem. At verò ſi forte ſint degradati, non gaudebant, quia per actualem degradationem amittunt omnia privilegia. Si quis autem renuntiavit, tum Jurisdictioni, tum Dignitati, nec poſſe gaudere putat Bardi l. c. ſect. 8. n. 128. quia tunc jam caret omni dignitate. Sed mihi diſſicilis eſt hæc Deciſio, quia cum in eo ſemper remaneat Character Episcopalis, nunquam poterit ſe dignitate Episcopali ſpoliare.

Q9

13. Inquires

13. Inquires Nono. Quando dicemus infra, in communi Bulla debere scribi nomen eius, qui illam sumit, eamque debere apud se retinere eo modo, quo ibidem explicabitur, id ne etiam est necessarium in hac parva Bulla? Respondeo, non esse simpliciter necessarium, docet Trullench. l. c. n. 8. quia id in hac Bulla, nec ab ipsa, nec ab eius Declaratore Commissario requiritur.

CLAVSULA. IX.

Item Prædicti Bullam sumentes, qui diebus Ieiunio non suppositis, ad implorandum Divinum Auxilium pro Unione & Victoria prædictis, voluntarium Ieiunium, vel si Ieiunare impediti legitime fuerint, aliud opus pium, arbitrio eorum Confessarii, vel Parochi, assumpserint, & simul pro Unione, & Victoria prædictis preces fuderint, toties id fecerint, dicto anno durante, quindecim annis, & totidem quadragenas de iniunctis eis, & quemolibet debitis penitentis misericorditer in Domino relaxantur, & insuper omnium precum, elemosinarum, Peregrinationum, etiam Hierosolime, & aliorum honorum, quæ in universali militante Ecclesia, & singulis eius membris sunt participes reddantur.

CAPVT IX.

Tertium Privilegium de quibusdam indulgentiis & participatione bonorum operum.

Sub prædictis conditionibus duo hic conceduntur puta, indulgentiæ quædam peculiares, & participatio bonorum operum fidelium. Iam de Singulis.

§. I. Quenam indulgentia hic concedantur.

1. Solebant olim in Ecclesia (nam hodie in usu non sunt) imponi delinquentibus diversæ penitentia iuxta diversam culpæ gravitatem, ad arbitrium sacerdotis, v. g. Ieiunia, flagellationes, inclusiones in Monasteria, & simule ut habetur in multis Sacris Canonibus, qui ponuntur in fine decreti post tertiam eius partem; & illæ quidem, quæ imponebantur, ut duraturæ per Quadraginta dies v. g. vocantur Quadragenæ, seu Quarantena; quæ v. g. per septem dies appellabantur septenariæ, & sic de cæteris. Quando ergo ob Ecclesiæ benignitatem condonabatur alicui penitenti pœna ipsi iniuncta quæ aliàs durare, ut dictum est, debeat per quadraginta v. g. dies, dicebatur ei relaxari una Quadragena; quando autem octoginta dies, dicebatur ei relaxari duæ Quadragenæ, ut etiam, sic per annum durare oportebat, vel per duos annos, dicebatur ei remitti unius vel duorum annorum Penitentia.

2. Hinc facile iam intelligis quid concedat Pontifex, dum in præsentis clausula dicit, accipienti Bullam, ac ieiunanti cum circumstantiis in ea designatis, relaxari quindecim annos, & totidem Quadragenas de Penitentis ei iniunctis. Concedit enim ipsi remissionem debiti agendi penitentiarum per quindecim annos & totidem quadragenas, seu Quarantenas dierum: quæ quidem Quarantena ascendunt (nisi in computatione fallor) ad dies ducentos, & nonaginta; si autem id explices tunc remitti de pœna Purgatorii, pœnam prædicti anni prædictorumque dierum, si tunc remitti de purgatorii pœna, quanta tibi remitteretur, si per illud tempus penitentiam in hac vita egisses, semper magnum erit beneficium. Vter autem ex his modis sit probabilior, vide apud Scholasticos, præsertim apud Suar. de pœn. d. 50. §. 5. præsert. n. 5.

3. Scito autem, quando dicimus, per indulgentias remitti pœnam, nos intelligere, remitti in foro Dei; Falsa enim est illa opinio, quæ dicit, per indulgentias remitti solum penitentiam in Foro Ecclesiæ, lege Suar. l. c.

sect. 2. n. 2. qui censet esse de fide, posse ab Ecclesia concessi indulgentiam, ut per eam extra Sacramentum Penitentia remittatur pœna apud Deum, cum Christus Dominus absolute dixerit, (quemcumque solveris super terram, erit solutus, & in cælis)

4. Quando autem dicimus in foro Dei, intelligimus solum remitti eas pœnas nostris peccatis debitas, quibus pœnis satisfacere debemus in foro conscientie, quæ si tu a tuo Prælato confiteris ad aliquam penam temporalem, ut sis v. g. suspensus per annum, sive temporalem, ab his pœnis non liberant te huiusmodi indulgentiæ. Idem dic de penitentis, quas sumimus Penitentia vel penitentia tibi imponit, quando aliquid delinquat, per has enim penitentias à Pontifice, vel Prælati impostas, non satisfacimus immediate Deo ob nostras culpas, quarum satisfactiones respicit, ut diximus, indulgentia, sed immediate Ecclesiæ.

5. His cognitis, Inquires Primo, quando Pontifex in nostra Bulla Cruciatæ dicit, ieiunanti remitti dictos annos, & quadragenas de iniunctis penitentis intelligi ne, remitti solum de iniunctis, seu impositis, an etiam de cæteris quomodocumque debitis ab ipso ieiunante.

Respondeo. Licet doctores, ut videtur ex apud Delugo. d. 27. de pœn. sect. 2. discrepent quando Pontifex limitat dicit, (de penitentis iniunctis) Aliqui enim d. cum comprehendunt iniunctas, cum alio modo debitis ut tenet Suar. l. c. sect. 3. Aliqui vero solum iniunctas, ut tenet Delugo l. c. n. 11. tamen in nostra Bulla, non discrepent, seu certe discrepare non possunt, certum enim est remitti de utriusque, quia sic clare conceditur in Bullæ nostre tenore ibi. (De iniunctis, & quomodolibet debitis Penitentis).

6. Inquires Secundo, An possit indulgentia huius clausulæ multoties acquiri, si multoties fiat quæ in illa imponuntur?

Respondeo, posse; siquidem hoc manifeste significat illud (toties, quoties.)

Inquires Tertio. An per obtentam, vel obtinendam Indulgentiam possit Confessarius nullam Penitentiam imponere penitenti vel penitens impostam omittere, si indulgentia fuit plenaria, vel illam diminuire ad proportionem indulgentiæ, si ea partialis fuit, qualis est hæc quam in præsentis clausula explicabimus. An, inquam, possit ob illam rationem, quod iam per indulgentiam penitens satisfacit pœnæ, sibi debite, propter quam solam satisfactionem imponitur penitentia vindicare, de qua solum hic loquutio esse potest, nam verum Medicinalem semper esse necessarium exhibendam, pœcā penitente omitti posse, iam scimus.

Respondeo, non posse omitti, semper esse exhibendam docet Suar. t. 4. in 3. p. d. 38. §. 10. n. 10. Sed possit, concedit propter rationem iam dictam, aliasque, Delugo de pœn. d. 27. n. 22. addens esse sententiam communem doctorum.

Ego quamvis videam, hanc communem sententiam esse admodum reipsa probabilis, de qua aliquid indicavi in Met. Conf. l. 4. c. 1. n. 6. quia tamen ea supponitur lucrati esse, vel lucraturum indulgentiam, id, quod certe communiter non caret aliqua incertitudine propter multas condiciones, quæ requiruntur ad indulgentias certo acquirendas: ideo in Praxi semper à Confessario iniungitur Penitentia in confessione, & à penitente adimplatur: ut nimirum certi firmus de adhibita satisfactione, & ita notat Bardi p. 1. r. 4. c. 1. sect. 3.

§. II. Quanam Communicatio operum hic concedatur.

1. Inter iustos constitutos in Ecclesia sub uno Capite Christo adesse communicationem operum, quam tenetur in Symbolo ibi (Sanctorum communicationem), de fide certum est sed in quonam ea consistit?

Sanè, non solum consistit in fluxu, quo Chritus Dominus, tanquam caput in sua membra gratia impertit